

Kylän hyvinvoinnin rakennuspalikat

Kaisu Kumpulainen

Jyväskylän yliopisto

kaisu.kumpulainen@jyu.fi

Keski-Suomen Kylät

Luennon rakenne:

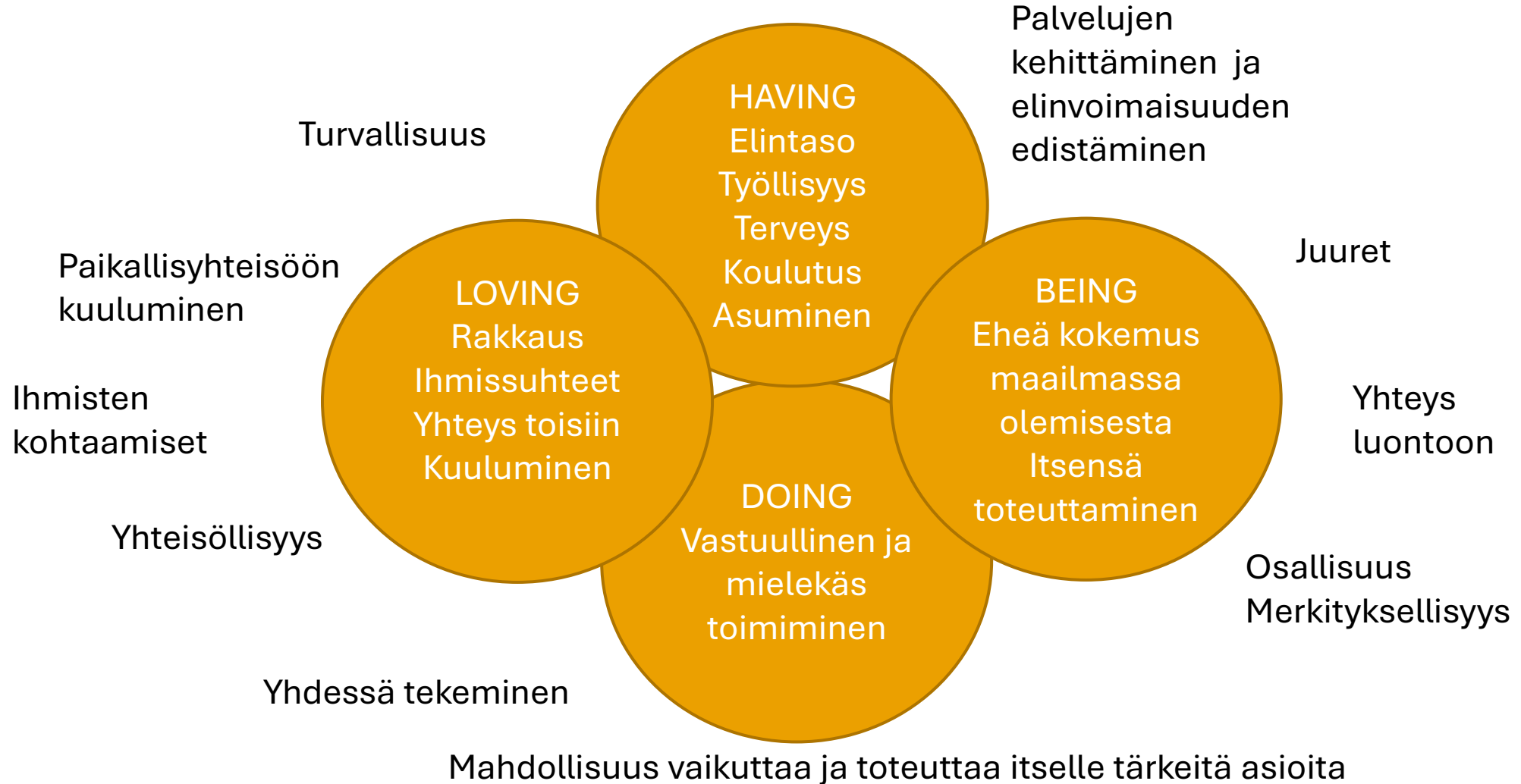
- Yhteisöllisyyden ulottuvuudet & kylätoiminta
- Psykologiset perustarpeet & kylätoiminta
- Yhteisöllisyys & kylätoiminta

Hyvinvoinnin ulottuvuudet (Erik Allardt)

Hyvinvoinnin ulottuvuudet kylällä

(Tuula Helne, Tuuli Hirvilammi ja Markku Laatu: Sosiaalipolitiikka rajallisella maapallolla)

Psykologinen itseääräämisteoriat (Self-Determination Theory, SDT)

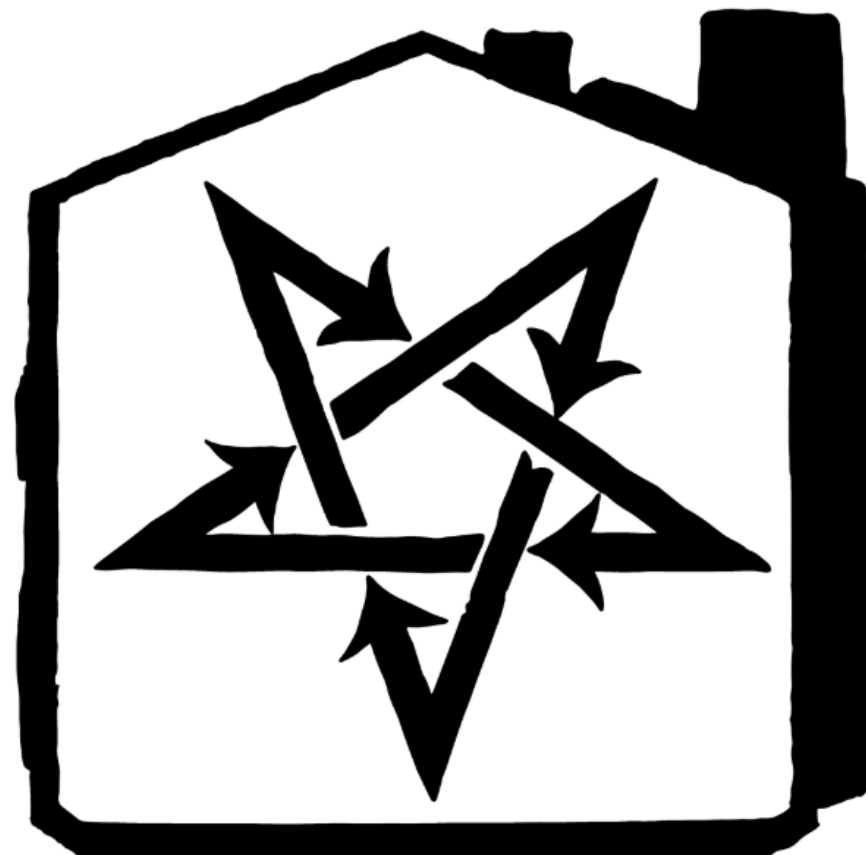
Teorian mukaan ihmisen hyvinvointi edellyttää kolmen perustarpeen täyttymistä.

Teoria auttaa ymmärtämään paremmin mikä motivoi ihmisiä osallistumaan yhteisölliseen toimintaan.

Tutkimus Jelmury/Lutakon vapaaehtoisten motivaatiosta

LUTAKKO
RECYCLING / LIVE MUSIC / NON PROFIT SINCE 1990

Ihmisen kolme perustarvetta ohjaamassa motivaatiota

Autonomian tarve

```
graph TD; A[Autonomian tarve] --> B[Kokemus kykenevyydestä]; B --> C[Yhteenkuuluvuuden tarve]; C --> D[Sisäinen motivaatio];
```

The diagram consists of four horizontal bars arranged in a descending staircase pattern from top-left to bottom-right. Each bar is connected to the one below it by a downward-pointing arrow. The bars are colored teal, red, blue, and orange from top to bottom. The text inside each bar is white.

Kokemus kykenevyydestä

Yhteenkuuluvuuden tarve

Sisäinen motivaatio

Miten kylätoiminnalla voidaan tukea ihmisten autonomian tarvetta?

Pystyy itse määrittelemään kuinka paljon osallistuu ja minkälaiseen toimintaan

Pääsee mukaan suunnittelemaan ja kehittämään toimintaa

Toiminnan omaehtoisuus

Tunne siitä, että voi itse vaikuttaa omaan elämään ja toimintaan.

Hyviä esimerkkejä?

Miten kylätoiminnalla voidaan tukea ihmisten tarvetta kokea kykenevyyden tunnetta?

Onnistumisen kokemukset!

Mahdollisuus uuden oppimiseen ja itsen kehittämiseen

Tunne siitä, että osaa, kykenee, kehittyy ja oppii.

Hyviä esimerkkejä?

Miten kylätoiminnalla voidaan tukea ihmisten yhteenkuuluvuuden tarvetta?

Sosiaalinen toiminta ja hauskanpito

Yhteisöllisyys

Kyläidentiteetti ja kylään kuuluminen

Olla osa jotain itseä suurempaa

**Tunne siitä,
että välittää
toisista ja
toiset
välittävät
itsestä.**

***Hyviä
esimerkkejä?***

Kulttuurin määritelmä

Enemmän kuin taidetta ja luovaa toimintaa.

Kulttuuri koostuu ihmisten sisäisistä arvoista ja merkityksistä, erilaisista ilmentymistä ja toiminnasta koostuvista merkitysjärjestelmistä.

Kulttuuri voidaan nähdä tekijänä, joka yhdistää ihmisiä ja toimii yhteisöllisen toiminnan liimana.

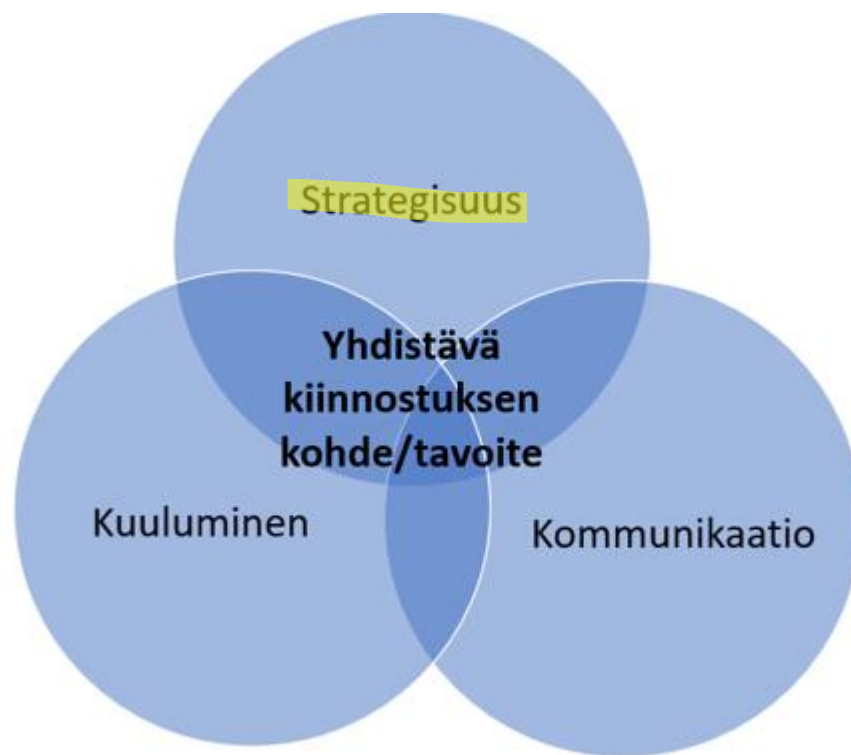
”Kulttuuri on jotain, minkä avulla ihmiset tulkitsevat ympärillään olevaa maailmaa. Yksilöiden kokemukset ja merkitykset tulevat kulttuurin kautta sosiaalisiksi ja julkisiksi, ja sitovat heidät osaksi yhteisöä.” (Hannerz 1992)

Yhteisöllisyyden tärkeys hyvinvoinnille.

Miten yhteisöt rakentuvat?

Kulttuurin merkitys yhteisöllisyydelle ja hyvinvoinnille

Strategisuus tyypillistä kylätoiminnan kaltaiselle yhteisöllisyydelle. Toiminta on suunnitelmallista ja kehittämisorientoitunutta.

Kulttuuri rakentaa yhteisöjä kommunikaatiota vahvistamalla

Vuorovaikutuksessa tärkeää myös ei-kielellinen kommunikaatio – yhdessä tekeminen.

Ihmisten keskinäinen yhteinen tekeminen lisää vuorovaikutusta, ja yhteisöllisyyttä.

Kulttuurilla ja hauskanpidolla on helppo houkutella mukaan yhteisölliseen toimintaan.

©maaseutuverkosto
Kuvaaja: Jyrki Vesa

2000-luvun paikallisyhteisöjen ominaispiirteitä

Ihmisten välinen vuorovaikutus ja kommunikaatio rakentaa yhteisön

- Yhteisön sisäinen ja yhteisöstä ulospäin suuntautuva vuorovaikutus
- Hiljentyneet kyläraitit, mutta toisaalta digitalisaation tuomat mahdollisuudet
- Miten lisätä ihmisten välisiä kohtaamisia?

Kulttuuri rakentaa yhteisöjä vahvistamalla kuulumisen tunnetta ja osallisuutta

Kuuluminen (belonging)

- Yhteisöön kuuluminen

- Yhteisöllisyys on yhteyden kokemista toisiin ihmisiin ja osallisuutta

- Paikkaan kuuluminen

- Paikallinen identiteetti, kotiseutu
- Juurien rakentuminen (kulttuuriperintö)
- Maisema (“sielun maisema”)

MSL:n yhteisötaideprojekti Kyyjärvellä
Kuva: Niina Vuori

<https://suomenkuvalehti.fi/jutut/kotimaa/se-alkoporisista-ja-pian-koko-suomi-seinahullu-katutaideleviaa-kaikkialle/>

Kuva: Marjo Tynkkynen

2000-luvun paikallisyhteisöjen ominaispiirteitä

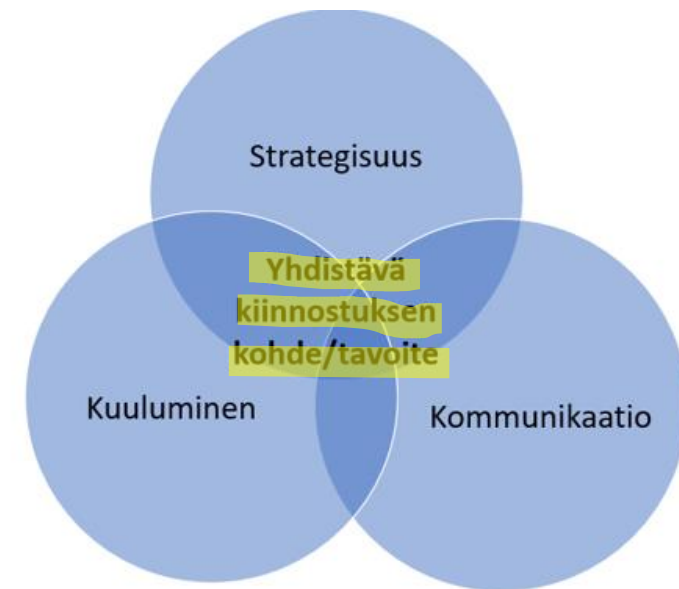
Kuuluminen (belonging)

- Yhteisöön kuuluminen
  - Yhteisöllisyys on yhteyden kokemista toisiin ihmisiin ja osallisuutta
- Paikkaan kuuluminen
  - Paikallinen identiteetti, kotiseutu
  - Juurien rakentuminen (kulttuuriperintö)
  - Maisema (“sielun maisema”)

Yhteisöissä on jokin jäseniä yhdistävä kiinnostuksen kohde tai tavoite

Mahdollisuus toteuttaa omia kiinnostuksen kohteita. Taide ja luova toiminta!

Kylät tai paikat kiinnostuksen kohteina

2000-luvun paikallisyhteisöjen ominaispiirteitä

- Yhteisö vapaaehtoisena valintana
- Yhteisöt syntyvät yksilöllisten mielenkiinnon kohteiden ympärille (ei välttämättä vastakohta individualismille)
- Toisaalta, paikka (kylä) voi toimia yhteisenä kiinnostuksen kohteena
  - Usein uhka kylän menettämisestä herättää kylähengen

Kiitos!